

29. juni 2015
Deres ref.: 15/1432

Kulturdepartementet

ENDRINGER I HELLIGDAGSLOVEN FOR Å TILLATE SØNDAGSÅPNE BUTIKKER – HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til høring av forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker. Naturvernforbundet avgir herved sin uttalelse.

Naturvernforbundet går imot de foreslåtte endringene. Vi mener at søndagen fortsatt skal være en dag fri fra kjøpepress, der flest mulig ikke bør jobbe. Framfor å shoppe eller å jobbe i butikkene bør søndagen være dagen som gir folk muligheter til frivillig innsats, til rekreasjon og til naturopplevelser – som kan bidra til bedre folkehelse, som er et prioritert område for regjeringen.¹ Naturopplevelser kan også gi grunnlag for økt forståelse for behovet for ivaretagelse og vern om naturen og livsgrunnlaget.

Vi antar at de store butikkene vil benytte mulighetene for søndagsåpent, dersom lovendringene vedtas. Det blir vanskelig for de mindre butikkene å ikke gjøre det samme, av frykt for å miste kunder. Og dersom de mindre butikkene velger å motså presset, kan det undergrave sentrumshandelen og styrke den bilbaserte handelen ved kjøpesentre ytterligere. Det vil neppe bidra til god knutepunktsutvikling og dermed føre til økt bilbruk, og vi er usikker på om det er forenelig med de nye statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Blir det økt handel og flere som skal jobbe på søndager, bør kollektivtransporttilbudet forbedres på søndager og rette seg inn mot at flere skal jobbe og handle. Det krever ressurser, som kan gå på bekostning av kollektivtilbudet på andre og mer tradisjonelle ruter på søndager, f.eks. dem som frakter folk ut i marka.

Rapporten «Miljøkonsekvenser av søndagsåpne butikker»² fra Damwad (2014) peker på at søndagsåpne butikker gir økt transportomfang og energiforbruk og høyere klimagassutslipp, noe også høringsnotatet viser til. Statens utredningsinstruks (som er instruks for utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget) sier at det i mange tilfeller vil være aktuelt å utrede miljøkonsekvensene, og at utredningene bør ta utgangspunkt i aktuelle miljøvernpolitiske mål.³ Vi mener det er kritikkverdige at departementet ikke har gjennomført egne utredninger av miljøkonsekvensene av forslaget.

At økt tilgjengelig kan skape økt etterspørsel og dermed et høyere materielt forbruk, med tilhørende miljøkonsekvenser, er et punkt som burde vært nærmere kartlagt. Dersom etterspørselen ikke vil endres av søndagsåpent, vil jo effekten for handelsstanden bare være økte kostnader.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/friluftsliv/innsiktsartikler-friluftsliv/friluftsliv-i-narmiljoet/id2076269/>

² <http://www.virke.no/bransjer/Documents/Milj%C3%B8konsekvenser%20av%20s%C3%B8ndags%C3%A5pne%20butikker.pdf>

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/utredningsinstruksen/id107582/>

Søndagsstengte butikker skaper alternative møteplasser og frihet fra kommersielle aktiviteter. Både folk og miljø trenger en hviledag. Vi ber om at de forelåtte endringene som åpner for søndagshandel, avvises.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Haltbrekken', followed by a long horizontal line.

Lars Haltbrekken
leder